

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 32 PŽ-2235/2022-2

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Davora Pustijanca, predsjednika vijeća, dr. sc. Srđana Šimca, suca izvjestitelja i Nikoline Mišković, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja GOLETA d.o.o. u stečaju, Sumartin, otok Brač, OIB 36675386294, kojeg zastupa punomoćnik Mladen Kuzmanić, odvjetnik u Splitu, Zoranićeva 1, protiv 1. tuženika SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA, Split, Domovinskog rata 2, OIB 40781519492 i 2. tuženika REPUBLIKA HRVATSKA, koju zastupa Županijsko državno odvjetništvo u Splitu, OIB 52634238587, radi naknade štete, odlučujući o žalbama tuženika protiv međupresude Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-111/2012 od 11. svibnja 2016., u sjednici vijeća održanoj 9. lipnja 2022.

riješio je

I. Uvažavaju se žalbe tuženika, ukida međupresuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj P-111/2012 od 11. svibnja 2016. i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

II. O naknadi troškova žalbenog postupka odlučit će prvostupanjski sud svojom konačnom odlukom.

Obrazloženje

1. Pobijanom međupresudom utvrđeno je da su prvo i drugotuženik solidarno odgovorni za štetu koju je pretrpio tužitelj. Prvostupanjski sud je odlučio da će zastati s raspravljanjem o visini štete, te da će o troškovima postupka odlučiti u kasnijoj presudi.

2. Prvostupanjski sud je ocijenio da su u ovoj pravnoj stvari ispunjene zakonske pretpostavke za postojanje solidarne odgovornosti tuženika za štetu koju je pretrpio tužitelj uskratim već dobivene koncesije u trajanju od deset godina. Iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da je Županijsko poglavarstvo Splitsko-dalmatinske županije 5. lipnja 2002. donijelo Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu korištenja luke posebne namjene – brodogradilišne luke (u naravi brodogradilišta) na djelu k.o. Sumartin, Općina Selca, u tužiteljevu korist. Nakon što je koncesionar na ovom pomorskom dobru Nikola Mardešić, odustao od koncesije,

na natječaj iz 2003. godine ponovno se javio tužitelj i izabran je kao najbolji ponuditelj. S njim je sklopljen ugovor o koncesiji od 30. srpnja 2004. u svrhu korištenja ove luke posebne namjene. Ugovor o koncesiji je sklopljen između tužitelja i prvotuženika kao davatelja koncesije. Prethodno je donesena odluka o koncesiji 20. srpnja 2004., u tužiteljevu korist.

3. Protiv odluke prvotuženikovog Županijskog poglavarstva kojom je tužitelju dodijeljena koncesija, Nikola Mardešić je podnio žalbu. Povodom te žalbe Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka je 2. travnja 2007. donijelo rješenje kojim je usvojena žalba, poništeno pobijano rješenje i predmet vraćen prvostupanjskom upravnom tijelu uz obrazloženje da je odredbom čl. 7. st. 3. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine“ broj 150/03; dalje: ZPMDL) propisano da se koncesija na pomorskom dobru može dati nakon što je utvrđena granica pomorskog dobra i provedena u zemljišnim knjigama. U ovoj pravnoj stvari granica pomorskog dobra nije upisana u katastar, nije proveden geodetski elaborat i pomorsko dobro nije upisano u zemljišnim knjigama. Više upravo tijelo naložilo je nižem upravnom tijelu u ponovnom postupku izvršiti upis granice pomorskog dobra u katastar na temelju prethodno izrađenog geodetskog elaborata, izvršiti upis pomorskog dobra u zemljišnim knjigama i potom provesti novo javno prikupljanje ponuda i donijeti novu odluku o koncesiji. Protiv navedenog rješenja tužitelj je podnio tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske koja je presudom od 4. svibnja 2011. odbijena kao neosnovana.

4. Primjenom odredbe čl. 13. Zakona o sustavu državne uprave („Narodne novine“ broj 190/03, pročišćeni tekst 199/03 i 79/07; dalje: ZSDU), prvostupanjski sud je ocijenio da su na opisani način u djelovanju upravnih tijela ispunjene zakonske pretpostavke za postojanje odgovornosti na strani tuženika za štetu, prije svega u vidu izgubljene dobiti koju je pretrpio tužitelj zbog nezakonitog i nepravilnog rada upravnih tijela i time tužiteljeve nemogućnosti korištenja dodijeljene koncesije od 1. kolovoza 2004. do 31. srpnja 2014. Zaključak je prvostupanjskog suda da prvotuženikova odgovornost za štetu proizlazi iz ugovornog odnosa između njega i tužitelja (ugovor o koncesiji od 30. srpnja 2004.), a drugotuženikova iz odredbe čl. 13. ZSDU-a.

5. Prvotuženik je protiv ove međupresude podnio žalbu prije svega ukazujući na već ranije izneseni prigovor nedostatka njegove pasivne legitimacije u ovoj pravnoj stvari, s obzirom na to da je prema odredbi čl. 13. ZSDU-a za štetu ove vrste ako je ima, odgovorna isključivo Republika Hrvatska. Pored navedenog, prvotuženik je ukazao na to da se prvostupanjski sud kod donošenja pobijane međupresude nije pozvao ni na jednu zakonsku odredbu. U ovoj pravnoj stvari nije utvrđena ni šteta ni uzročno posljedična veza niti protupravnost u postupanju. Nije moguće prvo odlučiti o odgovornosti za štete, pa tek potom o visini štete. Drugim riječima, da bi postojala odgovornost za štetu, potrebno je da se prvo utvrdi postojanje štete. Kako je protiv odluke o koncesiji od strane Nikole Mardešića podnesena žalba, to je bio jedini razlog zašto prvotuženik nije uveo tužitelja u posjed pomorskog dobra. Međutim, tužitelj je i mimo davatelja koncesije privremenom mjerom Općinskog suda u Supetru ušao u posjed pomorskog dobra, premda je znao za postojanje žalbe. Zato prvotuženik ne može biti odgovoran za štetu koju je tužitelj svojevrijedno proizveo.

Slijedom navedenog, prvotuženik je predložio drugostupanjskom sudu preinačiti pobijanu presudu.

6. Drugotuženik je protiv ove međupresude također podnio žalbu navodeći u njoj da je tužitelj i pored svega nezakonito koristio pomorsko dobro u vremenu od 27. siječnja 2005. (na temelju rješenja o privremenoj mjeri od 8. studenoga 2004.) do 15. srpnja 2011., kada je dobrovoljno predao luku Lučici d.d. u stečaju. Odatle ne postoji uzročna veza između nepravilnog i nezakonitog postupanja tijela državne uprave i eventualne štete koju trpi tužitelj. Pored navedenog, tužitelj je još 2007. godine (31. prosinca 2012.) podnio tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske osporavajući pravilnost i zakonitost rješenja Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka od 2. travnja 2007. Zato je on već tada saznao za eventualni nepravilan i nezakoniti rad. Prvostupanjski sud i pored istaknutog prigovora zastare iz podneska od 18. ožujka 2013., o tom drugotuženikovom prigovoru nije odlučio. Slijedom navedenog, drugotuženik je predložio drugostupanjskom sudu preinačiti pobijanu presudu, a podredno ukinuti je i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

7. U odgovoru na tuženikove žalbe tužitelj je osporio osnovanost njihovih žalbenih navoda te istakao da prvotuženikova pasivna legitimacija u ovoj pravnoj stvari proizlazi iz njegove povrede ugovorne obveze iz ugovora sklopljenog s tužiteljem. Ugovor o koncesiji je izvor obveze pa smatra da je pravilna međupresuda prvostupanjskog suda kojom je utvrđeno da tuženici solidarno dogovaraju za štetu tužitelju. Drugim riječima, tužitelj drži da je prvotuženikovim nezakonitim radom, a za koji je odgovoran drugotuženik, nastala nemala šteta u vidu izgubljene dobiti za razdoblje od njegovog prinudnog iseljenja s pomorskog dobra do isteka desetgodišnjeg kroz koji je trebala trajati koncesija, točnije od 15. srpnja 2011. do 31. srpnja 2014. Već zbog činjenice što tužitelj nije ostao u posjedu pomorskog dobra punih deset godina (od 1. kolovoza 2004. do 31. srpnja 2014.) na temelju Ugovora o koncesiji koji nije stavljen izvan snage, jasno je da prvotuženik nije ispunio svoju ugovornu obvezu i da mu je na taj način prouzročio štetu, kako to prvostupanjski sud i pobijanoj međupresudi pravilno elaborira. Zato je tužitelj predložio drugostupanjskom sudu odbiti žalbe tuženika kao neosnovane.

8. Žalbe tuženika su osnovane.

9. Nakon što je pobijana međupresuda ispitana na temelju odredaba čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud je utvrdio da ona nije pravilna i zakonita.

10. Čini se kako je u ovoj pravnoj stvari povodom predmetne privremene koncesije sve učinjeno zapravo u tužiteljevu korist, a ne na njegovu štetu.

11. Županijsko poglavarstvo Splitsko-dalmatinske županije je doista 20. srpnja 2004. donijelo Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu korištenja luke

posebne namjene - brodogradilišne luke, Klasa: 022-04/04-02/183. Ovom odlukom je tužitelju dodijeljena koncesija radi gospodarskog korištenja i uporabe te luke (dalje: Odluka o koncesiji). Na temelju te Odluke, Splitsko-dalmatinska županija i tužitelj sklopili su 30. srpnja 2004. Ugovor o koncesiji u svrhu korištenja luke posebne namjene – brodogradilišne luke na dijelu k.o. Sumartin. Tijekom ovog postupka, tužitelj je uveden u posjed luke 21. svibnja 2005., u postupku sudske provedbe mjere osiguranja od 8. studenoga 2004.

12. Međutim, rješenjem Ministarstva mora, turizma prometa i razvitka Klasa: UP: I-342-01/07-01/15, Ur. br. 530-04-07-2 od 2. travnja 2007. poništena je Odluka o koncesiji od 20. srpnja 2004. i predmet vraćen prvostupanjskom upravnom tijelu na ponovno odlučivanje. To znači da je od tog trenutka prestalo tužiteljevo pravo na posjed luke, jer je poništena Odluka o koncesiji na temelju koje je sklopljen Ugovor o koncesiji. Na temelju te okolnosti, kasnije pravomoćno ukinuta privremena mjera kojom je tužitelj uveden u posjed pomorskog dobra (i postupak osiguranja obustavljen) kao oblik privremene zaštite njegovog pretendiranog prava.

13. Koncesija je pravo kojim se dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključuje iz opće upotrebe i daje na posebnu upotrebu ili gospodarsko korištenje pravnoj ili fizičkoj osobi. Prava i obveze na temelju koncesije nastaju sklapanjem ugovora o koncesiji (čl. 16. st. 2. ZPDML-a), a on se sklapa na osnovi odluke o koncesiji (čl. 25. st. 1. ZPDML-a). Odluka o koncesiji i ugovor nisu međusobno neovisni, jer je odluka pravni temelj sklapanja dvostrano-obveznog pravnog posla upotrebe pomorskog dobra. Odluka o koncesiji svojim sadržajem u bitnome određuje elemente na temelju kojih se dio pomorskog dobra isključuje iz opće upotrebe i daje na posebnu upotrebu (ili gospodarsko korištenje) određenoj osobi (čl. 16. st. 3. i čl. 24. ZPDML-a). U izostanku postojanja odluke o koncesiji, nema pravne osnove za sklapanje ugovora o koncesiji, kao ni za održanje već sklopljenog takvog ugovora, kako to pogrešno drži tužitelj, jer mu sasvim razumljivo, odgovara takvo što tvrditi.

14. Dakle, nije moguće pravnu sudbinu ugovora o koncesiji cijeliti bez odluke koja prethoditi njegovom sklapanju. Ugovor kojemu je izostao pravni temelj njegovog sklapanja, nije pravno održiv. S obzirom na to da je Odluka o koncesiji kojom je tužitelju dana luka u koncesiju poništena, prestala je i u ugovorna osnova za korištene ove luke od tužitelja. Drugim riječima, poništenjem upravnog akta na temelju kojeg je bilo utvrđeno tužiteljevo pravo na posjed luke, prestalo je tužiteljevo pravo na posjed luke. Nitko ne može koristiti pomorsko dobro bez zakonitog stjecanja tog prava u zakonito provedenom postupku dodjele općeg dobra na korištenje. I pored toga tužitelj je nastavio koristiti ovu luku bez ikakve osnove, dakle bespravno i protuzakonito sve do 15. srpnja 2011. Dakle, tužitelj je bez ikakve osnove koristio ovu luku od 2. travnja 2007. do 15. srpnja 2011. i čini se kako je u tom pogledu imao prvotuženikovu blagonaklonost. Kroz to vrijeme je ostvarivao prihod radeći na nekretnini koju je dakle, neovlašteno koristio.

15. Drugotuženik upravlja pomorskim dobrom, a prvotuženik ima pravo davanja luke u koncesiju. Prvotuženik je prešutno odobrio tužitelju pravo na gospodarsko korištenje i uporabu pomorskog dobra i nakon poništaja odluke o koncesiji. Kako je naprijed navedeno, niti je formalno stavila van snage Ugovor o

koncesiji niti je od tužitelja tražila predaju luke u posjed. Poništajem odluke o koncesiji nastala je obveza Županije da provede postupak za davanje luke u koncesiju, što prethodno znači da treba provesti upis pomorskog dobra na nekretninama u zemljišnim knjigama, što je i glavni razlog poništenja odluke o koncesiji. Dakle, tužitelj neosnovano smatra da ima pravo na posjed, jer mu je pomorsko dobro prepušteno bez osnove u posjed i uporabu od prvotuženika kao davatelja koncesije, premda za tako što nije ovlašten ni prvotuženik niti drugotuženik. Na opisani način tužitelj je bez ikakve pravne osnove koristio pogodnosti prvotuženikove prešutne blagonaklonosti.

16. I kada je tužitelj prisilno prestao koristiti ovu luku (uslijed stečajnog postupka otvorenog nad Lučica d.o.o.) iako je osnova za njeno korištenje otpala još 2. travnja 2007., očito je smatrao da bi od tuženika mogao dobiti i naknadu štete, jer nije uspio ovo pomorsko dobro koristiti punih deset godina.

17. Dakle, prema ocjeni ovog suda, premda je Županijsko poglavarstvo Splitsko-dalmatinske županije 20. srpnja 2004. donijelo Odluku o koncesiji na pomorskom dobru i premda su tužitelj i prvotuženik Ugovor o koncesiji 30. srpnja 2004., navedena Odluka o koncesiji je rješenjem Ministarstva mora, turizma prometa i razvitka 2. travnja 2007. poništena s obzirom na utvrđenje da je ta Odluka donesena bez da je granica ovog pomorskog dobra upisan u zemljišnim knjigama (čl. 7. st. 3. ZPMDL-a), što je potvrdio i Upravni sud Republike Hrvatske svojim rješenjem od 4. svibnja 2011.

18. Odredbom čl. 13. ZSDU-a je propisano da za štetu nanесenu građaninu, pravnoj osobi ili drugoj stranici nezakonitim radom tijela jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, odnosno pravnih osoba koje imaju javne ovlasti u povjerenim poslovima državne uprave naknađuje Republika Hrvatska.

19. U opisanim okolnostima, uvažavajući tužiteljevo opisano postupanje koji je znao ili trebao znati da granice ovog pomorskog dobra nisu upisane u zemljišnim knjigama (čl. 7. st. 3. ZPMDL-a) još u vrijeme donošenja Odluke o koncesiji i sklapanja Ugovora o koncesiji (i pored toga, te i pored žalbe na Odluku o koncesiji podnesene od Nikole Mardešića, odlučio se na ulaz u posjed pomorskog dobra); zatim uvažavajući postojanje očito neformalnog tužiteljevog dogovora s prvotuženikom na temelju kojeg je tužitelj ostao u posjedu predmetnog pomorskog dobra i kada je prestala pravna osnova za njegov posjed nad njim, te cijeneći prvotuženikovo postupanje s kojim je išao na ruku tužitelju dopuštajući mu korištenje pomorskog dobra bez namjere raspisivanja novog natječaja i/ili bez prethodnog upisa granica pomorskog dobra u zemljišnim knjigama (prama nalogu iz rješenja Ministarstva mora, turizma, prometa i razvoja) – ovaj sud na strani prvotuženika ne nalazi nezakonito ponašanje na koje upućuju tužitelj i prvostupanijski sud, a koje bi išlo na tužiteljevu štetu i bilo osnova za primjenu odredbe čl. 13. ZSDU-a.

20. Tužitelj je maksimalno iskoristio svoj posjed ovog pomorskog dobra, najvećim dijelom bez ikakve pravne osnove i u dogovoru s prvotuženikom nadao se da će se u tom položaju bez zakonitog uporišta održati vjerojatno najmanje deset

godina. Odatle po ocjeni ovog suda, nema ni drugotuženikove odgovornosti za takvo prvotuženikovo postupanje (čl. 13. ZSDU-a).

21. Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci (čl. 369. st. 1. ZPP-a).

22. U nastavku postupka prvostupanjski sud će meritorno odlučiti o tužbenom zahtjevu, uvažavajući pritom i istaknuti drugotuženikov materijalno-pravni prigovor zastare tužiteljeve novčane tražbine kojeg u međupresudi nije ničim niti ispitao. Odlučit će i o svim troškovima ovog postupka.

Zagreb, 9. lipnja 2022.

Predsjednik vijeća
Davor Pustijanac

Dokument je elektronički potpisan:

DAVOR PUSTIJANAC

Vrijeme potpisivanja:

11-07-2022

11:14:13

DN:

C=HR

O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

2.5.4.97=#130D48523937333439333636353139

L=ZAGREB

S=PUSTIJANAC

G=DAVOR

CN=DAVOR PUSTIJANAC